

• FØROYA • SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 38.

Lýsingaprisur fyri petitreglu: 30 oy. á forsiðuni,
20 oy. á 3. og 4. síðu. Við stórrí lýsingum fæst
avsláttur í prísinum.

Leygardagin 21. september 1935.

Kostar kr. 1.50 fjóðringarárið + Porto. Blaðið
verður bílagt á posthúsinum, brævsavnarstøðum
og skrivstovuni. Telf. 143.

9. árg.

„Ó t ø k k er verðsins løn.“

At „Anana“ ikki fekk loyvi at rógva út í Tovkussak, var - sum rímlígt - hervíligt fyri fiskimenninar - eins og fyri „stjórnar“ í „Uvak“. Men nú tykist tað, sum um somu góðu „stjórnar“ eru næstan líka illa við, at fiskiloyvi gavst, og eru teir so fúkandi ónoyddir bæði við Stauning, ið gav loyvið, og okkum, ið hava heitt á hann fyri „Ananu“.

Eingin uppstilling, einki skeld var nóg groft hjá „Anana“-blaðnum, tessvegna Tovkussak ikki kundi fáast til útróður fyri „Anana“-bátarnar.

Eitt tilfelli óhógv og óspekt var sjálvandi bert til skaða fyri sjálvt málið. Men vit kundu fata tað, og hildu sum allir Føroyingar, at tað veruliga vóru grundir til harm.

Men at teir somu, sum á rættum vóru harmlíknir, nú, tá útróðraloyvið er givið, skulu súrmúlast sum um, at tað heldur ikki var gott, at útróðraloyvið varð givið — tað fata sjálvandi hvorki vit ella nakar, uttan so er, at harnarópin iðlaðu annað.

Oddagreinin í leygardagnumm-arinum av „Dagblaðnum“, har tað sigur frá tí givna útróðraloyvinum, sýnir onga „overvætles Glæde“. Á, nei, á nei!

Við lesingini av hesi grein kenst tað einum, sum nakað er tíkið frá hovundanum. Jú, mín sann, um ikki blaðið sker í eitt gleys á Stauning um, hví hann nú fann uppá at geva útróðraloyvið!

Undarliga verð!

Og, at vit hava verið í spæl-inum til, at hetta loyvi varð givið, er „Dagblaðnum“ og tess „stjórnar“ ein heiljarskál at drekka. Hví?

Vit fáa fyri hetta lisið og sungið, so tað dunar fyri oyrum. Men sjálvandi verður tað roynt at skelda soleiðis, at eingin skal lukta „luntine“.

Hin 17. í h. m. reiggjar hetta „háltmentaða“ blað sleggjuna á loft eftir okkum.

„Psykologisk“ er tað ikki óinteressant at síggja, hvussu hetta „psykologiska fenomen“ av einum blaði — ið hevur revolusjonerað talfatanina, so tað nú stendur ritað við lýsandi

íðarstavum, at 3 eru 7 og 7 eru 3 — hvussu tað í sínum ófatiliga vísdómi hoggur okkum, sum um vit skuldu hava lagt allar árar yvir borð fyri at forða „Ananu“ at sleppa at rógva út við bátum frá Tovkussak.

Á, tað heldur seg vera varið, so varið, at tað torir at sýna eitt lukksálígt og óskyldugt and-lit — „naiviteturin“ er já óforur framanundan — ætlandi, at hin stóra fjöldin, ið var á fundi, og sum í heila takið hevur fylgt athugað við, ikki hevur dul eina dreyum um, hvussu landið veruliga liggur.

Dulislíga! Hulislíga! Endiliga ikki eitt orð um javnaðarmanna sanna lut í loyvinum til „Ananu“. Tað pilkar burtur úr saman-hanginum í okkara telegrammi til Stauning um at hjálpa „Ananu“ fiskarunum hesi orð:

„Idet „Anana“ siges være daarlig udrustet til manøvrere med Baadene i aaben Sø i daarlig Vejr“ — og gevur okkum eina skortleingju fyri einans at vilja spilla „Ananu“ út. Kostiligt!

Tað vónar, at henda leysrivna „brotsclering“ vil geva lesandum ovugta fatan av okkara verun-ligu støðu.

Aðalkjarnan í flogboðnum, hon skal loynast. Hon skal stingast undir stólin.

Fyri alt í verðini megu ikki hovudsórdini í flogboðnum koma við. Tey vildu jú opinbera, at vit veruliga eru millum teir ágrýtnustu fyri at fáa hjálpt „Anana“.

Hava teir stungið alla skomm í lumman?

Vit uppافتur prenta flogboðið og undirstrika tað, ið „Dagblaðið“ — hitt málsnilda — so um-hygglugu stingur undir borðið:

„Telegram fra »Anana«: Baad forulykket, Mandskabet dog reddet denne Gang.

Folket meget opskræmt for Ulykker, idet »Anana« siges være daarlig udrustet til at manøvrere med Baadene i aaben Sø i daarlig Vejr.

Hvis muligt, giv af Hensyn Menneskeliv »Anana« samme Fisketilladelse fra Tovkussak som fra Færingehavnen for resterende Del af Sæsonen.“

Tað er øllum kunnugt, at tala gongur um, at „Anana“ ikki er fullfíggið útgerð til útróður við ónum bátum á viðum havi. Og hvort rættsskaffið og hugsandi menniskja man skilja, at tá ið vit tóku hetta við í okkara telegramm til Stauning, so var tað einans gjørt fyri at undir-strika, hvussu neyðturvíligt tað var, at „Anana“ fekk loyvi at sleppa inn í Tovkussak fyri at rógva út.

So er verðsins løn!

Hvor mundi tann Føroyingur vera, sum ikki harmaðist yvir víðurskiftini, ið „Anana“ við teim 100 fiskimennunum var komin í?

Eingin!

Kortini er sannleikin tann, at „Anana“ „stjórnar“ á fundinum í Sjónleikarhøllini ikki høvdu eitt einasta orð um at hjálpa „Ananu“ nú beinavegin.

Hvor einasti áhoyrari, ið vil siga sum er, kann vátta, at meðan „stjórnar“ skutu við øsingarkanunum, og fundurin var við at koma í eitt „rumbul“, legði javnaðar-maðurin alla orkuna á at fáa víðgjørt málið sakligt og slættað ta av „stjórnunum“ reistu øsingabylgju, so fund-urin kundi enda við einari einmæltari viðtøku um at hjálpa „Anana“ beinavegin, og var okkara maður tann fyrsti, ið bar í uppskot resolusjón til rætta viðkomandi um at geva „Anana“ loyvi at rógva út frá Tovkussak.

Hetta kann ikki víkast.

Men kortini er „Dagblaðið“, „stjórnanna organ“, so „takksamt“, at tað ósyr hesa signing yvir okkum:

„Vi konstater, at Bladet (vit), der paastar at varetagte Fiskeris Interesser, stadig er uevlig stemt imod ethvert nyt Initiativ indenfor Føroernes Fiskerimetoder.“ — „Uvak“!

Tað er skarnsung, ið lonar gott við óndum!

Vit hava ongatíð væntað annað

av „Dagblaðnum“ og tess monn-um fyri, at vit lögdu alla okkara orku á at hjálpa „Ananu“ og fiskimennum hennara, og enn og minni vænta vit tað, tá ið

nú skínur ígjøgnum, at tað møguligt vildi tent „stjórnanna“ interessum betri, um teir sloppu at vaksa um rumblið.

England har et Middel, der kan ødelægge Marconis Dødsstraaler.

Historiens mest djævelske Opfindelse gjort af en ung Engländer.

Hans X-Straaler kan sende Kolera- og Pestbakterier gennem Luften og ødelægge Atmosfæren, saa hele Byer maa uddø.

Den engelske Regeringen skal i disse Dage været kommet i Besiddelse af en ny frygtelig Opfindelse, der bestaar af en traadløs Straale, hvis Virkninger skal være saa kraftige, at dens fulde Anvendelse vil betyde Menneskeheden Udryddelse.

X-Straalen er fundet af en ung engelsk Opfinder, der hævder, at alle fremtidige Krige vil være umuliggjorte gennem den nye Opfindelse. Han har arbejdet med Straalen i over tre Aar, men først for nogle faa Dage siden overrakte han sine Planer og Beregninger til den engelske Regering. Ved Hjælp af X-Straalen kan Opfinderen bringe dræbende Gifte, f. Eks. Blaasyregas gennem Atmosfæren. Endvidere kan Straalen i Løbet af nogle Minutter udrydde en By, idet den kan fremkalde atmosfæriske Forstyrrelser i Luften, saa alt Liv paa Jorden underneden udslettes. Den bringer Aeroplaner til at eksplodere, og standser ethvert Automobil, den kan transportere Bakterier og fremkalde Kolera og Pest, over store Arealer, og endelig kan X-Straalen ødelægge Korn og Levnedsmiddelforsyningen paa lang Afstand.

Ogsaa Midlet mod X-Straalen er fundet.

Den unge Opfinders Identitet omgives med den største Hemmelighedsfuldhed; men man ved, at hans revolutionerende Ideer gaar ud paa, at Lyset er en Substans, der indeholder alle vigtige Mineralier, og at man ved at transmutere radioaktive Strømninger paa den korte Bølgelængde kan sprede Gifte, f. Eks. Blaasyre gennem Luften.

Ikke blot har han opfundet X-Straalen, men har ogsaa opfundet et Middel mod den.

— Jeg ønsker, siger hann, at hele Verden skal vide, at der

findes et Vaaben mod X-Straalen, og jeg har en bestemt Grund dertil. Jeg er overbevist om, at de Principper, Marconi har anvendt, da han konstruerede sine Dødsstraaler, er de samme som mine. Men England er nu et Skridt forud for Italien. Der findes et Middel mod Marconistraalen, og dette Middel er i Ojeblikket i den engelske Regerings Hænder.

Rennurnar eystanfyrir ovara part av Tinghúsvegi!

Frá okkurt um ellivu húsum eystanfyrir ovara part av Tinghúsvegi rennur spilluvatnið o. a. m. deilvís yvir kommunala grund inn á M. P. Jacobsens og Isak Joensens trádír, haðani gjøgnum túnið hjá Chr. Olsen, Simon Hansen og í nokur ror gjøgnum Losjugarðin í hina litlu ána, ið rennur oman gjøgnum allar havarnar við Tinghúsvegi.

Henden rennan hevur í mong ár verið ein skomm fyri Havnar kommunu, og verður nú kanska til skaða eisini!

Úr einum av hesum 11 húsum er nú maður farin á sjúkrahús við tyfus, og vita vit øll, hvussu henda sjúka smittar, og hvussu ræðuligt tað er, tá ið smittan kemur í jorðina. — Hesa rennu, ið á 4–5 stóðum dagliga flýtur yvir, og tey óskyldugu smáu børn tvassa uppi í móruni og bera evjuna undir skónum og í klæðunum, tá tey delta, hesa rennu ella farlíga rennustrong er mangan klagad yvir bæði fyri býráðnum og sunnheitsstýrinum, uttan at tað hevur gjørt teinum mun. Har liggur í tonsavis av rennumóru inni á tro M. P. Jacobsens og kókar eins og brunnin hvalur, og angin av hesum er ikki mjúkur, tá ið sólin um summarið stendur og